

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Кафедра сучасної української мови

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Сучасна українська мова (синтаксис, ч. I)

обов'язкова

Освітньо-професійна програма «Філологія (українська мова та література)»

Спеціальність 035 Філологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

філологічний факультет

Мова навчання українська

Розробники: Олена КУЛЬБАБСЬКА, доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри сучасної української мови

Профайл

https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=FyMFKPYAAAAJ&view_op=list_works&cstart=20&pagesize=20

(посилання на сторінку кафедри з інформацією про викладача

викладача

Контактний тел. 58-48-32

E-mail: o.kulbabska@chnu.edu.ua

Персональний сайт науковця <https://kulbabska.com/news/dystantsiina-osvita>

Консультації понеділок із 16.00 до 17.00 (очні)

1. АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ (призначення навчальної дисципліни)

Усебічне висвітлення актуальних питань сучасного синтаксису спонукає до зосередження уваги академічної спільноти щонайменше на двох основних вимірах цієї проблеми – теоретичному й прикладному. Опис відкритих і прихованих способів фіксації думки в мові на рівні простого двоскладного речення та його трансформацій збагачують нове вчення про речення-висловлення, спрямоване на розкриття національної специфіки оформлення думки в різних типах граматичної організації. У продуктивному аспекті (зміст → форма) речення є багатоаспектною одиницею, семантичну структуру якої виформовують три основні компоненти: сигніфікативний, референтний і прагматичний. Кожний із цих компонентів охоплює низку найважливіших змістових одиниць, використання яких дає змогу мовцеві найбільш повно й чітко представити в тексті свій образ картини світу відповідно до власних комунікативних інтенцій і потенційних можливостей адресата.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ: навчити студентів з-поміж різноманіття підходів до синтаксичних одиниць різних рівнів – „малого синтаксису” (синтаксем і словосполучень) і „великого синтаксису” (простих і складних речень, надфразних єдностей) як самостійного класу утворень – вирізнити такі теоретичні ідеї та концепції, що найповніше відбивають сучасний стан синтаксичної науки й мають більшу пояснювальну силу; звернути особливу увагу на проблемні питання, що перебувають нині в центрі зацікавлень теоретиків-синтаксистів і отримують неоднозначні розв’язання; допомогти студентам пізнати і осмислити синтаксис у поняттях, які були б спроможні охопити внутрішню єдність синтаксичних одиниць і категорій, ієрархічні відношення між ними.

3. ПРЕРЕКВІЗИТИ.

ППО 6 – «Сучасна українська мова (лексикологія і лексикографія)»,

ППО 14– «Сучасна українська мова (морфологія, ч. I),

ППО 18– «Сучасна українська мова (морфологія, ч. II),

ЗПВ 2 – «Практикум з української мови».

ППВ 3 – «Основи мовознавчих досліджень»,

ППВ 15 – «Український правопис».

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

4.1. Компетенції:

Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії української мови.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв’язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв’язання професійних завдань.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК 11. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

4.2. Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями на нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовуючи їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 14. Використовувати мови, які передбачені програмою для вивчення, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН 16. Знайти й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати мовні, літературні, фольклорні явища й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

У результаті засвоєння програмового матеріалу студент / студентка повинні:

знати:

- фундаментальні поняття, предмет і об'єкт, завдання синтаксису;
- теоретичні відомості про синтаксичні одиниці (елементарні і неелементарні), зокрема, про їхню типологію, будову, структурно-семантичні та функційні особливості;
- основні етапи становлення теорії синтаксичних одиниць;
- диференційні ознаки й типи синтаксичних зв'язків на рівні словосполучення, простого і складного речень, надфразної єдності;
- класифікацію семантико-синтаксичних відношень між компонентами синтаксичної одиниці;
- проблемні питання теорії мінімальних синтаксичних одиниць (синтаксем) і словосполучень, простих речень та способи їх розв'язання в сучасному мовознавстві;
- релевантні ознаки словосполучень з огляду на різні підходи й напрями в синтаксичній теорії;
- специфіку структури і семантики простого елементарного речення, що йому притаманна як симетричність, так і асиметричність форми і змісту;
- основні ознаки головних членів речення, їх типи за будовою та способом вираження;
- диференційні ознаки другорядних членів речення, їх види;
- механізми утворення синкретичних членів простого речення та критерії їх розмежування;
- правила вживання розділових знаків у простому неускладненому реченні.

вміти:

- вільно оперувати теоретичними та історичними відомостями, відповідною науковою термінологією в ділянці синтаксем, словосполучень і простих двоскладних речень;
- використовувати набуті знання для аргументації тих чи тих наукових положень у процесі розкриття змісту виучуваного мовного явища;

- орієнтуватися у відмінностях наукових і шкільних класифікацій словосполучень і простих речень;
- виокремлювати синтаксичні одиниці з тексту, урахувавши їхню структурно-семантичні особливості;
- аналізувати синтаксичні одиниці різноманітних типів за схемами мовного розбору, визначати їхню будову, семантико-синтаксичні та функційні особливості;
- правильно вживати прості речення в мовленні, беручи до уваги синонімічні можливості синтаксису, а також інтонацію та логічний наголос;
- характеризувати стилістичні функції прості речень у різностильових текстах;
- обґрунтовувати вживання розділових знаків за допомогою пунктуаційних правил, виконувати пунктуаційний розбір простих речень;
- віднаходити і виправляти пунктуаційні помилки на вивчені правила.

5. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <i>Сучасна українська мова (Синтаксис, част. I)</i>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	III	VI	5	150	2	44	31	-	-	73	2	іспит
Заочна	III	VI	5	150	2	12	8	-	-	130	-	іспит

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекцій	Змістовий модуль 1. Загальні питання синтаксису. Синтаксема. Словосполучення											
Тема 1. Синтаксис української мови як лінгвістичне вчення та навчальна дисципліна.	4	2	--	-	2	-	10	-	-	-	-	10
Тема 2. Типологія синтаксичних зв'язків і семантико-синтаксичних відношень у словосполученні, реченні та надфразній єдності.	6	4	2	-	-	-	12	-	-	-	-	10
Тема 3. Типологія мінімальних семантико-синтаксичних одиниць у сучасній граматичній теорії.	14	4	4	-	-	6	16	2	2	-	-	10
Тема 4. Словосполучення як значеннева мовна одиниця	12	4	2	-	-	6	16	2	2	-	-	10
Разом за ЗМ1	36	14	8	-	2	12	48	4	4	-	-	40
Теми лекцій	Змістовий модуль 2. Речення як основна одиниця синтаксису											
Тема 1. Просте речення та його релевантні ознаки.	10	4	-	-	-	6	12	2-	-	-	-	10
Тема 2. Комунікативно-прагматичні та структурні типи простих речень	9	2	2	-	-	5	10	-	-	-	-	10

у сучасній українській мові.												
Тема 3. Типи підметів у сучасній синтаксичній класиології.	16	4	2	-	-	10	14	2	2	-	-	10
Тема 4. Структурно-семантичні та класифікаційні ознаки присудка.	18	4	4	-	-	10	19	2	2	-	-	15
Тема 5. Структурні та семантико-синтаксичні особливості поширювачів прислівного типу.	25	8	7	-	-	10	15	-	-	-	-	15
Тема 6. Типологія поширювачів неприслівного типу.	18	4	4	-	-	10	17	2	-	-	-	15
Тема 7. Синкретичні поширювачі речення: до проблеми кваліфікації та синтаксичного аналізу.	18	4	4	-	-	10	15	-	-	-	-	15
Разом за ЗМ 2	114	30	23	-	-	61	102	8	4	-	-	90
Усього годин	150	44	31	-	2	73	150	12	8	-	-	130

5.3. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ з освітньої компоненти „Сучасна українська мова (Синтаксис, част. I)”

Змістовий модуль 1 Загальні питання синтаксису. Синтаксема. Словосполучення

№	Тема	Завдання	Максимальна кількість балів
1.	Тема 1.1	Сучасний український синтаксис в іменах. Підготуйте реферативну доповідь про науковий доробок українських граматистів (серед них науковців Чернівецького університету) (персоналія на вибір бакалавра).	12
2	Тема 1.2	Напишіть есей (тема на вибір студента). Випишіть із тексту по 3 синтаксичні одиниці різного типу. Схарактеризуйте вияви синтаксичного зв'язку та семантико-синтаксичні відношення між компонентами словосполучень, простих і складних речень, надфразних єдностей.	12

3	Тема 1.3	Розберіть 10 різнотипних синтаксем за схемою синтаксичного аналізу.	12
4	Тема 1.4	Розберіть 10 різнотипних словосполучень за схемою синтаксичного аналізу. Доберіть приклади, що увиразнюють кореферентні відношення словосполучень з іншими типами синтаксичних одиниць.	12

Кількість набраних студентом балів множиться на коефіцієнт 0,5.

Змістовий модуль 2. Речення як основна одиниця синтаксису

№	Тема	Завдання	Максимальна кількість балів
1.	Тема 2.1	Проаналізуйте визначення простого двоскладного речення та його релевантні ознаки, що їх наведено в підручниковій літературі. Укладіть лексикографічний профіль цього базового термінопоняття.	12
2	Тема 2.2	Напишіть есей (тема на вибір студента). Схарактеризуйте комунікативно-прагматичні та структурні типи простих речень у сучасній українській мові. Зверніть увагу на стилістичний потенціал варіантних засобів вираження головних членів і поширювачів структурної схеми.	12
3	Тема 2.3	Опрацюйте рекомендовану літературу до теми „Типи підметів у сучасній синтаксичній класиології”. Укладіть узагальнювальну таблицю „Досягнення та актуальні проблеми дослідження підметів в українській синтаксі”.	12
4	Тема 2.4	Розберіть 10 простих двоскладних речень, у яких підмети й присудки мають варіантні засоби вираження. Підготуйте мультимедійну презентацію до теми „Структурно-семантичні та класифікаційні ознаки присудка”.	12
5	Тема 2.5	Робота в групах. Підготуйте проєкт „Традиційне та новітнє вчення про другорядні члени речення”.	12
6	Тема 2.6	Опрацюйте рекомендовану літературу до теми „Типологія поширювачів неприслівного типу”. Розберіть за схемою синтаксичного розбору по 6 простих двоскладних речень, поширених детермінантами й дуплексивами.	12
7	Тема 2.7	Візьміть активну участь у колоквіумі „Синкретичні поширювачі речення: до проблеми кваліфікації та синтаксичного аналізу”	12

Кількість набраних студентом балів множиться на коефіцієнт 0,5.

5.4. ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

5.4.1. Науково-дослідні завдання

1. Підготуйте аналітичну інформацію на одну із запропонованих тем: „Співвідношення об’єктивної і суб’єктивної модальності в реченні”; „Аспекти вивчення речення: формально-синтаксичний, семантико-синтаксичний, комунікативний”; „Граматичні категорії в ділянці простого речення”.

2. Установіть основні тенденції стилістичного використання простих речень у функційних стилях української мови.

3. З’ясуйте частотність уживання різних типів простих речень у тексті певного стилю (на прикладі одного з жанрів). Наскільки регулярно вони виконують функцію заголовку? У який спосіб прості неелементарні речення уможливають розгортання інформаційно-комунікативного простору тексту? Підготуйте тези доповіді, узагальнивши результати спостережень.

4. Доведіть на конкретних прикладах або спростуйте тезу: „Мовність” речення виявляється в його здатності бути виражальним засобом мислення і спілкування, тобто виразником основної функції людської мови – комунікативної” (І. М. Арібжанова).

5. Прокоментуйте твердження: „Для того щоб бути граматично організованою одиницею мовного спілкування, яка виражає ставлення мовця до дійсності і передає думки, питання чи спонування, речення повинно мати дві найважливіші ознаки – інтонацію повідомлення і предикативність” (І. І. Слинько, Н. В. Гуйванюк, М. Ф. Кобилянська).

6. Підготуйте огляд наукової літератури з однієї з теоретичних проблем: „Дефініції синтаксем у сучасному слов’янському мовознавстві”; „Лінгвальний статус словосполучення як синтаксичної одиниці”; „Парадигматичні та синтагматичні виміри простого речення”.

7. На матеріалі різножанрових текстів сучасної української газети доведіть, що „У результаті мовної еволюції та всезростаючих комунікативних потреб мова перетворилася на досить складну систему більш чи менш синонімічних засобів, так чи так співвіднесених один з одним” (Л. В. Щерба).

8. Узагальніть чинники, що зумовлюють елементарність / неелементарність простих речень.

9. З’ясуйте нові тенденції уживання йому та публіцистичному стилям. розділових знаків у складних речень (на матеріалі українських часописів).

9. З’ясуйте нові тенденції уживання простих речень у художньому та публіцистичному стилям української літературної мови.

10. Укладіть термінологічний словник до теми 1, розтлумачивши такі лінгвістичні терміни: синтаксичні одиниці, синтаксичний зв’язок, семантико-синтаксичні відношення, аспекти вивчення синтаксичних одиниць, синтаксема, словосполучення, просте речення, складне речення, надфразна єдність (складне синтаксичне ціле), актуалізація, формально-синтаксична будова простого речення, семантико-синтаксична структура простого речення, тема-рематичне членування простого речення, парадигма простого речення, синтаксична деривація, член речення, підмет, присудок, поширювачі, детермінант, дуплексив, суб’єкт, предикат, об’єкт, актуальне членування.

5.4.2. Розробити конспект-схему на одну із запропонованих нижче тем:

№	Назва теми
1.	З історії вивчення синтаксеми / словосполучення як синтаксичної одиниці „малого синтаксису”.
2.	Кваліфікаційні виміри словосполучення в шкільній і науковій граматиці.
3.	Типологічні вияви синтаксичного зв’язку на рівні

	словосполучення: подібність і відмінність інтерпретації в школі та наукових концепціях для ЗВО (окремо для <i>керування, узгодження, прилягання</i>).
4.	Класифікація семантико-синтаксичних відношень у словосполученні: подібність і відмінність наукових інтерпретацій.
5.	Історія вивчення простого речення як одиниці комунікації.
6.	Специфічні риси предикативного зв'язку між підметом і присудком у простому двоскладному реченні.
7.	Поділ підметів у сучасній українській класиології.
8.	Класифікації простих дієслівних присудків як головних членів простого речення.
9.	Специфіка складених дієслівних присудків у сучасній українській мові.
10.	Особливості складених іменних присудків у сучасній українській мові.
11.	Структурно-функційні параметри складних присудків у сучасній українській мові.
12.	Проблема визначення лінгвального статусу поширювачів (другорядних членів речення) в сучасній українській мові.
13.	Збіжне і відмінне в класифікаціях другорядних членів речення в сучасній українській мові (за шкільними підручниками та підручником для ЗВО).
14.	Об'єктний поширювач у структурі простого речення: визначення, класифікації, морфологічні засоби вираження.
15.	Означення у структурі простого речення: визначення, класифікації, морфологічні засоби вираження.
16.	Означальний субстантивний поширювач у структурі простого речення: визначення, класифікації, морфологічні засоби вираження.
17.	Структурно-семантичні особливості обставин у сучасній українській мові. Варіантні засоби вираження семантико-синтаксичних відношень у простому двоскладному реченні.
18.	Поняття обставини й детермінанта в мовознавстві. Дуплексив як неприслівний поширювач структурної схеми простого двоскладного речення.
19.	Проблема синкретичних другорядних членів речення в сучасному мовознавстві.
20.	Складні випадки синтаксичного аналізу головних і другорядних членів речення.

5.4.3. Теми рефератів

1. Актуальні проблеми дослідження синтаксичних одиниць у сучасному слов'янському мовознавстві.
2. Просте речення і предикативна одиниця: збіжні та відмінні ознаки.
3. Інтонація як засіб синтаксичного оформлення простого речення.
4. Структурно-семантична і комунікативна організація простого речення в діалогічному мовленні.
5. Фразеологізовані утворення у структурній схемі простого речення.
6. Прості речення перехідного (синкретичного) типу в сучасній українській граматиці.
7. Інноваційні процеси та явища в галузі простого речення.
8. Співвідношення суб'єктивної та об'єктивної модальності в простому реченні.
9. Семантико-синтаксична структура простого речення, її взаємозв'язок із формально-синтаксичною структурою.
10. Поняття пропозиції як інваріанта семантичної структури простого речення.

11. Поняття про мінімальну структурну схему речення та парадигму простого речення.
12. Складне синтаксичне ціле як окрема одиниця синтаксису.
13. Принципи української пунктуації.
14. Система розділових знаків у сучасній українській мові та їхні основні функції.
15. Особливості пунктуації в аспектах різного функціонального призначення синтаксичних одиниць.
16. Проблема авторських розділових знаків.
17. Специфіка синтаксичного оформлення та семантики простих речень дієслівного типу.
18. Специфіка синтаксичного оформлення та семантики простих речень субстантивного типу.
19. Специфіка синтаксичного оформлення та семантики простих речень ад'єктивного типу.
20. Специфіка синтаксичного оформлення та семантики простих речень партиципного типу.
21. Специфіка синтаксичного оформлення та семантики простих речень адвербіального типу.
22. Специфіка синтаксичного оформлення та семантики простих речень інфінітивного типу.
23. Формально-синтаксичні співвідношення в системі простого речення.
24. Оновлена стилістична конотативність простих речень у мові ЗМК.
25. Функціонально-семантична організація та комунікативне оформлення простих речень.

5.4.4. Творча робота

1. Перекласти українською мовою текст будь-якого функціонального стилю, відтворивши варіантними засобами семантико-синтаксичні відношення між компонентами простого речення.
2. Написати коротку замітку на актуальну тему для стінгазети або для блогу, використовуючи прості речення різних комунікативних типів.
3. Граматико-стилістичний розбір текстів. Виокремивши елементарні та неелементарні прості речення, з'ясуйте тип ускладнення, охарактеризуйте їх формально-синтаксичні та семантико-синтаксичні особливості. З огляду на тип зв'язного мовлення опишіть їхні стилістичні функції в тексті.
4. Здійснити мовний аналіз кореферентних (співвідносних) засобів у творах-першодруках та їхніх перекладах (за вибором студента).
5. Укласти словничок лінгвістичних термінів у ділянці словосполучення та речення, дібраних із мови творів українських письменників (за вибором студента).
6. Написати есеї на запропоновані теми, використовуючи співвідносні у формально-семантичному плані синтаксичні одиниці: „Роль особистості в житті суспільства”; „Я зі своєї землі ніколи не зміг би повіятися десь поза світами...” (Гр. Тютюнник); „Які бізнесмени потрібні Україні?”; „Ідеальний співрозмовник, як на мене, – це..”; „Риси духовного обличчя нашого сучасника”; „Скільки ти знаєш мов – стільки разів ти людина”; „Роль води в народних і християнських обрядах”; „Краса і сила природних явищ”; „Здоров'я – найбільше багатство”; „Любуйся калиною, коли цвіте, а дитиною, коли росте” (Нар. тв.).
7. Перекласти українською мовою текст будь-якого функційного стилю, обґрунтувати доцільність використання різноструктурних синтаксичних одиниць.

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

6. СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Результати навчання</i>	<i>Методи навчання</i>	<i>Форми оцінювання</i>
ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями на нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовуючи їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.	Методи кооперативного навчання.	Робота в парах / групах.
ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.	Наочні методи (спостереження; ілюстрування; демонстрування; відеометоди).	Самоконтроль.
ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.	Проблемно-пошукові методи. Самостійна робота. Алгоритмування.	Робота з діаграмами, графіками, схемами, таблицями
ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.	Практичні методи (вправи різних типів; ситуативне моделювання).	Виконання практичних завдань. Робота з лексикографічними джерелами. Метод «Відкритий мікрофон».
ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.	Загальнонаукові методи (аналіз; синтез; узагальнення; систематизація; порівняння; конкретизація).	Мультимедійні презентації результатів аналізу специфіки словосполучення та простого речення української мови
ПРН 14. Використовувати мови, які передбачені програмою для вивчення, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.	Загальнонаукові методи (аналіз; синтез; узагальнення; систематизація; порівняння; конкретизація). Мозковий штурм. Індивідуальні відповіді та групове обговорення на практичних заняттях.	Індивідуальна та групова (в парах і групах) робота. Написання есеїв на наукові, соціальні та повсякденні теми. Робота з українськомовними паралельними перекладами художніх текстів для встановлення варіантних синтаксичних засобів вираження інформації.
ПРН 15. Здійснювати	Практичні методи (вправи	Виконання практичних

лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.	різних типів; ситуативне моделювання).	завдань. Синтаксичний розбір словосполучень і простих двоскладних речень за схемою. Тестування.
ПРН 16. Знайти й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.	Загальнонаукові методи (аналіз; синтез; узагальнення; систематизація; порівняння; конкретизація).	Конспектування. Аналітичний огляд наукових джерел. Доповідь. Рольове моделювання ситуацій.
ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати мовні, літературні, фольклорні явища й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.	Методи формування творчої діяльності (проектна діяльність).	Розпрацювання та мультимедійна презентація проектів (індивідуальних; командних; дослідницько-творчих тощо). Письмові самостійні роботи (реферати, есе, доповіді, тези тощо).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

Механізм оцінювання результатів навчальної діяльності студентів оприєвнено в засадничих документах Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича – у «Положенні про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти», «Положенні про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів» (<https://drive.google.com/file/d/1kHg1Wh84yGmLqTIYdQO0e7m38qCrSmcR/view>).

З-поміж критеріїв контролю й оцінювання навчальних досягнень магістрантів релевантними є:

– систематичність (*основні показники критерію* – регулярне відвідування лекцій і практичних занять, вчасне виконання завдань самостійної та індивідуальної робіт, написання модульних контрольних робіт за узгодженим графіком тощо);

– активність (*основні показники критерію* – ініціативність, творчий підхід, якість підготовки до лекцій і практичних занять, високий / достатній рівень виконання завдань самостійного характеру);

– результативність (*основні показники критерію* – високий / достатній рівень засвоєння теоретичного матеріалу, уміння застосувати сформовані знання на практиці та під час науково-дослідницької роботи).

Система оцінювання знань, умінь і навичок є накопичувальною, тобто складається із суми балів за різними видами здійсненого контролю).

Підсумкова (загальна) оцінка навчальної дисципліни – сума оцінок (балів), одержаних за виконання самостійної роботи, результатів модульного контролю та за виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (за яке студент може отримати 10 балів за умови наявності менше 35 балів за поточні види практичної / самостійної роботи). Підсумкову оцінку виставляють після вивчення навчальної дисципліни в повному обсязі і «виводять» як суму проміжних оцінок за змістові модулі. Остаточна оцінка рівня знань складається з рейтингу з навчальної/самостійної роботи, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (іспит) – 40 балів.

Політика оцінювання: Роботи, що їх студент / студентка здає з порушенням установлених для академгрупи термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається лише з дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, участь у наукових заходах або програмі подвійного дипломування, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн-формі за погодженням із деканом факультету).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт й іспиту заборонено (у т. ч. із використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінювання рівня та якості знань студентів здійснюємо з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей (як це передбачає диференційований підхід в організації навчального процесу).

„Відмінно” (A) – студент вільно й у повному обсязі володіє програмовим матеріалом, уміє безпомилково визначити синтаксичні явища сучасної української мови, пояснити їхні граматичні особливості з оперттям на шкільну програму та сучасні наукові підходи; вміє аналізувати мовні й позамовні явища, закономірності, порівнює, систематизує, конкретизує їх; робить власні висновки на ґрунті спостережень, моделює мовні та позамовні поняття, закономірності; прогнозує подальший розвиток мовних явищ; переносить раніше вивчені знання та вміння в нову ситуацію; самостійно обирає аспект запропонованої теми, висловлює власну позицію, наводить приклади, аргументи, ілюструє відповідь власними прикладами; володіє нормами української літературної мови; усне та письмове висловлювання студента вирізняється стильовою виразністю та комунікативною доцільністю. Крім того, слухач курсу

старанно виконав усі завдання, запропоновані для самостійного вивчення; виконав ІНДЗ, глибоко розкрив питання підсумкового модуль-контролю.

Загальна сума балів: 90–100.

„Добре” (В) – студент вільно володіє теоретичним матеріалом курсу, уміє вправно визначити морфологічні та синтаксичні явища сучасної української мови, пояснити їхні граматичні особливості з опертям на шкільну програму та сучасні наукові підходи; обґрунтувати процеси, що відбуваються в синтаксичній системі української мови; вміє аналізувати мовні й позамовні явища, закономірності, порівнює, систематизує, конкретизує їх; робить власні висновки на ґрунті спостережень, моделює мовні та позамовні поняття та закономірності; прогнозує подальший розвиток мовних явищ; переносить раніше вивчені знання і вміння в нову ситуацію; обирає самостійно аспект запропонованої теми, висловлює власну позицію, наводить приклади, аргументи, ілюструє відповідь власними прикладами; володіє нормами української літературної мови; усне та письмове висловлювання студента вирізняється стильовою виразністю та комунікативною доцільністю. Попри те, під час конкретного аналізу студент допускає: 1) незначні неточності, які не впливають на загальний результат; 2) окремі похибки та неточності, які не впливають на загальну стрункість знань і свідчать про розуміння теоретичного і практичного матеріалу. Крім того, слухач курсу частково володіє відповідною науковою термінологією; досить активно готувався до практичних занять; загалом добре опрацював питання самостійного вивчення; розкрив питання підсумкового модуль-контролю.

Загальна сума балів: 80–89.

„Добре” (С) – студент загалом володіє програмовим матеріалом курсу, уміє визначити морфологічні та синтаксичні явища сучасної української мови, пояснити процеси, що в ній відбуваються; за аналізу мовних й позамовних явищ допускає окремі незначні помилки; моделює мовні та позамовні поняття, явища та закономірності, проте власні висновки на ґрунті спостережень викликають труднощі; не завжди послідовно застосовує раніше засвоєні знання в новій ситуації; допускає окремі неточності у термінології, окремі похибки та неточності в доборі ілюстративного матеріалу, які не впливають на загальний результат, проте свідчать про часткове розуміння ним теоретичного і практичного матеріалу. Мовлення студента відзначається деякими порушеннями літературних норм української мови. Крім того, слухач курсу виявляє обізнаність з конкретної теми і те, що він частково засвоїв рекомендовані до кожної теми джерела і спеціальну літературу; розкриває, але не в повному обсязі, питання підсумкового модуль-контролю.

Загальна сума балів: 70-79.

„Задовільно” (D) – студент досить поверхнево володіє програмовим матеріалом курсу, уміє визначити деякі морфологічні та синтаксичні явища сучасної української мови, але не може пояснити процеси, що в ній відбуваються; за аналізу мовних й позамовних явищ допускає серйозні помилки, неточності у термінології, помилки у доборі ілюстративного матеріалу, не вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між мовними явищами та здійснювати їх порівняльний аналіз з опорою на шкільну і вишівську навчальні програми; не завжди послідовно застосовує раніше засвоєні знання в новій ситуації. Мовлення студента відзначається порушеннями літературних норм української літературної мови. Загалом студент володіє мінімальними знаннями, які дають змогу в майбутньому виконувати свої фахові функції, попри те, неповно розкриває спеціальні питання, закономірності, не зовсім точно трактує поняття і терміни. Практичний аналіз тексту виконує взагалі правильно, однак допускає суттєві неточності. Крім того, слухач курсу демонструє фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, які розглядали під час лекцій та роботи на практичних заняттях; обмежується мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури; пасивно поводить себе під час роботи на практичних заняттях, не виявляє належних навичок у ході мовного розбору

речень і тексту й бажання до самостійної роботи; частково розкриває питання підсумкового модуль-контролю.

Загальна сума балів: 60–69.

„Задовільно” (E) – студент поверхнево володіє програмовим матеріалом курсу, здебільшого вміє визначити деякі морфологічні та синтаксичні явища сучасної української мови, але не може пояснити процеси, що в ній відбуваються; аналіз мовних й позамовних явищ викликає труднощі; не вміє застосувати раніше засвоєні знання в новій ситуації; плутається у термінології, допускає грубі помилки у доборі ілюстративного матеріалу, не вміє встановлювати причиново-наслідкові зв'язки між мовними явищами. Мовлення студента відзначається грубими порушеннями літературних норм української мови; практичний аналіз мовного матеріалу виконує, однак допускає суттєві неточності і грубі фактичні помилки. Загалом студент володіє мінімальними знаннями, які дають змогу в майбутньому виконувати свої фахові функції. Крім того, слухач курсу демонструє фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, що розглядалися під час лекцій та роботи на практичних заняттях; обмежується опосередкованим вивченням програмового матеріалу та мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури; пасивно поводить себе на практичних заняттях, не виявляє належних навичок у ході мовного розбору речень і тексту й бажання до самостійної роботи; фрагментарно розуміє питання, що їх винесено на підсумковий модуль-контроль.

Загальна сума балів: 50–59.

„Незадовільно з можливістю перекладання” (Fx) – студент поверхово володіє програмовим матеріалом курсу, не вміє визначити більшість морфологічних і синтаксичних явищ сучасної української мови, пояснити процеси, що в ній відбуваються; аналіз мовних й позамовних явищ не виконує; не вміє застосувати раніше засвоєні знання в новій ситуації; допускає грубі помилки у доборі ілюстративного матеріалу, не вміє встановлювати причиново-наслідкові зв'язки між мовними явищами; мовлення студента відзначається грубими порушеннями літературних норм української мови. Студент не володіє термінологією, не розуміє значень конкретних теоретичних і практичних питань. Обсяги теоретичних знань і практичних навичок такого студента не достатні для виконання фахових обов'язків. Крім того, слухач курсу не відвідував частину лекційних та практичних занять; пасивно поводить себе на практичних заняттях, не виявив бажання до самостійної роботи; не опрацював рекомендованої літератури, у зв'язку з цим не орієнтується в програмовому матеріалі; не розкрив питання підсумкового модуль-контролю.

Загальна сума балів: 35–49 (з можливістю повторного складання).

„Незадовільно з обов'язковим повторним курсом” (F) – студент демонструє повне незнання програмового матеріалу; потребує повторного вивчення курсу. Крім того, слухач курсу не відвідував лекційних і практичних занять; не виявив бажання до самостійної роботи, не опрацював рекомендованої літератури, у зв'язку з цим не орієнтуються у виучуваних мовних явищах; не бажав відповідати на поставлені питання під час проведення практичних занять, фактично не засвоїли програму курсу; цілковито не розкрив питання підсумкового модуль-контролю.

Загальна сума балів: 1–34 (з обов'язковим повторним курсом).

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (<i>аудиторна та самостійна робота</i>)										Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2							
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T5–T6	T 7	40	100
5	5	5	5	5	5	5	10	10	5		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Вид семестрового контролю: модульні контрольні роботи, екзамен.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

7.1 Базова

1. Андерш Й. Ф. Типологія простих дієслівних речень у чеській мові в зіставленні з українською. К. : Наук. думка, 1987. 192 с.
2. Балко М. В. Актуальні проблеми теорії словосполучення сучасної української мови. Дніпропетровськ : Вид-во «Свідлер А. П.», 2014. 349 с.
3. Баранник Д. Х., Баранник О. Ю. Словосполучення. Дніпропетровськ : РВВ ДНУ, 2007. 45 с.
4. Бевзенко С. П., Литвин Л. П., Семеренко Г. В. Сучасна українська мова: Синтаксис. К. : Вища шк., 2005. 270 с.
5. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис. К. : Либідь, 1993. 368 с.
6. Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Семантико-синтаксична структура речення. К. : Наук. думка, 1983. 220 с.
7. Вінтонів М. О. Актуальне членування речення і тексту: формальні та функційні вияви. Донецьк : Донецький нац. ун-т, 2013. 327 с.
8. Городенська К. Г. Дери́вація синтаксичних одиниць. К. : Наук. думка, 1991. 192 с.
9. Гуйванюк Н. В. Формально-семантичні співвідношення в синтаксисі української мови. Чернівці : Рута, 1994. 72 с.
10. Гуйванюк Н. В., Максим'юк О. В. Нерозкладні компоненти у структурі речення. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2010. 224 с.
11. Гуйванюк Н. В., Чолкан В. А. Співвідношення об'єктивної та суб'єктивної модальності в реченні. Чернівці : Рута, 1997. 63 с.
12. Дудик П. С. Синтаксис сучасного українського розмовного літературного мовлення (Просте речення: еквіваленти речення). К. : Наук. думка, 1973. 288 с.
13. Дудик П. С., Прокопчук Л. В. Синтаксис української мов. К. : Академія, 2010. 384 с.
14. Єрмоленко С.Я. Синтаксис і стилістична семантика. К. : Наук. думка, 1982. 210 с.
15. Загнітко А. П. Основи українського теоретичного синтаксису. Ч. І. Горлівка : ГДППМ, 2004. 227 с.
16. Загнітко А. П. Теоретична граматика української мови. Синтаксис. Донецьк : ДонДУ, 2001. 662 с.
17. Загнітко А. П. Типологія синтаксичних зв'язків у внутрішній структурі українського простого речення. *Українське мовознавство*. К. : Вид-во Київ. нац. ун-ту ім. Тараса

- Шевченка. 2004. Вип. 31. С. 48–55.
18. Загнітко А. П. Український синтаксис (науково-теоретичний і навчально-практичний комплекс) : у 2-х частинах. Ч. I. К. : ІЗМН, 1996. 202 с.
  19. Заборна М. Просте речення. Складні випадки аналізу. Тернопіль : Підручники і посібники, 2002. 126 с.
  20. Іваницька Н. І. Теоретичний синтаксис української мови : посібник для аспірантів, магістрантів, студентів-філологів. Вінниця : ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2002. 168 с.
  21. Іваницька Н. Л. Член речення як синтаксична категорія речення. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського* : зб. наук. праць. Вінниця : ВДПУ, 2000. Вип. 2. С. 70–73.
  22. Кадомцева Л. О. Українська мова: Синтаксис простого речення. К. : Вища шк., 1985. 126 с.
  23. Кульбабська О. В. Вторинна предикація у простому реченні. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. 672 с.
  24. Леута О. Структура і семантика дієслівних речень в українській літературній мові. К. : Такі справи, 2008. 208 с.
  25. Межов О. Г. Типологія мінімальних семантико-синтаксичних одиниць. Луцьк : Волинський нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. 464 с.
  26. Меншиков І. І., Попова І. С. Синтаксичні зв'язки слів у сучасній українській літературній мові. Дніпропетровськ : РВВ ДНУ, 2001. 89 с.
  27. Меншиков І. І., Попова І. С. Структура словосполучення в сучасній українській літературній мові. Дніпропетровськ : РВВ ДНУ, 2000. 35 с.
  28. Мірченко М. В. Структура синтаксичних категорій. Луцьк : РВВ „Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2004. 393 с.
  29. Попова І. С. Фундаментальні категорії метамови українського синтаксису (одиниця, зв'язок, модель). Дніпропетровськ : ДНУ, 2009. 432 с.
  30. Слинко І. І., Гуйванюк Н. В., Кобилянська М. Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання. К.: Вища шк., 1994. С. 597–628.
  31. Степаненко М. І. Взаємодія формально-граматичної і семантичної валентності в структурі словосполучення та речення. К.: Український мовно-інформаційний фонд, 1997. 216 с.
  32. Сучасна українська літературна мова / за ред. А. П. Грищенка. 2-ге вид., переробл. і доп. К. : Вища шк., 1997. 493 с.
  33. Сучасна українська літературна мова / за ред. М. Я. Плющ. 3-тє вид., стереотип. К. : Вища шк., 2001. 430 с.
  34. Сучасна українська мова / за ред. О. Д. Пономарева. К. : Либідь, 1997. 400 с.
  35. Сучасна українська мова: Морфологія. Синтаксис : підручник / за ред. А. К. Мойсієнка. К. : Знання, 2010. С. 321–327.
  36. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови. К. : Академія, 2004. С. 231–248.
  37. Ющук І. П. Українська мова. К. : Либідь, 2006. 640 с.

7.2 Допоміжна

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. К. : Академія, 2004. 344 с.
2. Вихованець І. Словосполучення на тлі простого ускладненого речення. *Науковий вісник Чернівецького університету* : зб. наук. праць. Чернівці : Рута, 1999. Вип. 81 : Слов'янська філологія. С. 156–160.
3. Вихованець І. Студії про члени речення: приреченневіки. *Українська мова*. 2005. № 2. С. 22–27.
4. Вихованець І. Студії про члени речення: прислівники. *Українська мова*. 2005. № 3. С. 22–26.
5. Вихованець І. Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови. К. : Либідь, 1992. 224 с.

6. Вихованець І. Р. Типологія семантико-синтаксичних відношень. *Українська мова: Теорія і практика* : темат. зб. наук. праць. К. : ІСДО, 1993. С. 7–10.
7. Вихованець І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті. К. : Наук. думка, 1988. 256 с.
8. Городенська К. Г. Граматичний словник української мови: Сполучники. К., Херсон : Ін-т укр. мови НАН України, Херсон. держ. ун-т, 2007. 349 с.
9. Гуйванюк Н. В., Кардашук О. В., Кульбабська О. В. Українська мова: схеми, таблиці, тести: навч. посібн. Львів : Світ, 2005. 304 с.
10. Гуйванюк Н. В., Кульбабська О. В. Репрезентація пропозиційних структур на рівні двоскладного речення. *Науковий вісник Чернівецького університету* : зб. наук. праць. Чернівці : Рута, 1998. Вип. 34 : Слов'янська філологія. С. 141–145.
11. Дудик П. С. Стилїстика української мови. К. : Академія, 2005. С. 273–278.
12. Завальнюк І. Я. Синтаксичні одиниці в мові української преси початку ХІ століття: функціональний і прагматичний аспекти. Вінниця : Нова книга, 2010. С. 224–235.
13. Загнітко А. П. Теорія сучасного синтаксису. Донецьк : ДонНУ, 2006. 378 с.
14. Загнітко А. П. Український інфінітив у структурі простого речення: типологія функцій і семантика. *Вісник Львівського університету* : зб. статей. Львів : Вид-во ЛНУ імені Івана Франка, 2004. Вип. 34. Ч. І. С. 3–10.
15. Іваницька Н. І. Нариси з синтаксису української мови. Вінниця : ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2011. 183 с.
16. Капелюшний А. О. Стилїстика і редагування : практичний словник-довідник журналіста. Львів : ПАІС, 2002. 576 с.
17. Костусяк Н. Структура міжрівневих категорій сучасної української мови. Луцьк : Волинський нац. ун-т, 2012. 452 с.
18. Кульбабська О. В. Ім'я в науці. Професор Іларіон Слинько: монографічне науково-довідкове видання / упор.: О. В. Кульбабська, Н. О. Шатілова. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2019. 614 с. (Серія : Історіографія мовознавчої науки на Буковині).
19. Масицька Т. Є. Граматична структура дієслівної валентності. Луцьк : Вид-во Волин. держ. ун-ту імені Лесі Українки, 1998. 208 с.
20. Масицька Т. Є. Типологія семантико-синтаксичних реченнєвих залежностей. Луцьк : ПВД : „Твердиня”, 2016. 416 с.
21. Мельничук О. С. Розвиток структури слов'янського речення. К. : АН УРСР, 1966. 323 с.
22. Наливайко Ю. Співвідношення означально-обставинного синкретизму членів речення і підрядних частин. *Лінгвістичні студії* : зб. наук. праць. Донецьк : ДонНУ, 2002. Вип. 10. С. 53–58.
23. Орехов В. Співвідношення актуального та граматичного членування складнопідрядного речення. *Лінгвістичні студії* : зб. наук. праць. Донецьк: ДонНУ, 2003. Вип. 11. С. 211–215.
24. Пещак М. М. Комунікативний синтаксис. К. : Довіра, 2000. 150 с.
25. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2000. 248 с.
26. Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
27. Синтаксис української мови: на перетині традицій та інновацій. Ніні Василівні Гуйванюк: колективна монографія ; за заг. ред. О. В. Кульбабської. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2019. 592 с.
28. Українська мова : [енциклопедія]. К. : Укр. енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2004. С. 604–605.
29. Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Ін-т української мови. К. : Наук. думка, 2019..
30. Шабат-Савка С. Т. Категорія комунікативної інтенції в українській мові. Чернівці: Букрек, 2014. 412 с.
31. Шинкарук В. Категорії модусу і диктуму у структурі речення. Чернівці : Рута, 2002. 217 с.

32. Шитик Л. Синхронічна перехідність синтаксичних одиниць в українській мові. – Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2014. 474 с.
33. Шульжук Н. В. Структурно-семантична і комунікативна організація речення у діалоговому мовленні. *Лінгвістичні студії*: зб. наук. праць. Донецьк: ДонДУ, 1996. Вип. 2. С 35–38.

Інформаційні ресурси

1. Дистанційна освіта. Режим доступу: www.chnu.cv.ua
2. Вікіпедія Режим доступу: uk.wikipedia.org/wiki
3. ukrainskamova.narod.ru/Links/Syntaks/218.HTM
4. www.ukrlib.com.ua/sochm/printout.php?id=542
5. Електронна бібліотека Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (<http://www.nbu.gov.ua>).
6. Бібліотека української поезії (<http://poetry.uazone.net>).
7. Просвіта (<http://www.internet.net.lib>).
8. Бібліотека «Українського міста» (Чикаго) (<http://ukrtown.com.library>).
9. UkrLib (<http://ukrlib.com.ua>).
10. Сучасна українська література (<http://ukrlit.kma.mk.ua>).
11. Українська бібліотека (<http://www.lib.org.ua>).
12. Український центр (<http://ukrcenter.com>).
13. Історія України (<http://www.uahistory.cjb.net>).
14. Мережева бібліотека української літератури (<http://www.ukrib.km.ru>).
15. <http://www.day.kiev.ua>.
16. <http://www.chl.kiev.ua>.
17. <http://www.kobzar.info>.
18. <http://linguist.univ.kiev.ua>.
19. <http://ukrainskamova.narod.ru>
20. <http://www.akademia-ps.com.ua>